

A bagiak jó emberek

Az ötvenes években szinte semmiért is gyorsan lehetett két-három év börtönt kapni. Ahogyan Feleségem nagybátyja is: május elsején elmesélt egy Rákosi-viccet, aminek két év lett a következménye. Persze neki volt egy súlyosbító körülménye is: Horthysta katonatiszt volt. Ráadásul őrnagyi rangig vitte.

De azért másnak sem kellett volna tartani attól, hogy könnyen megússza a dolgokat, csak hát az emberek jók is tudnak lenni, s nehéz időkben ez különösen becses tulajdonság.

Keresztapáméknak az ötvenes évek elején italmérésük volt a főutcán abban az épületben, amelyben később sokáig presszó, majd ruházati bolt volt, jelenleg pedig virág- és ajándékbolt működik. Apró gyermekként nagyon sokat megfordultam ott magam is, mert szerettem társaságba járni, s mindig volt valamilyen érdekes esemény.

Pityi Jancsi és Pityi Pista bátyám – nem tudom, valódi vagy csak ragadványnevek-e ezek – is törzsvendég volt keresztapáméknál. Heccelődtek velem, ugrattak, én pedig jó alany voltam. A rádióban sokszor hallottam az ütemes tapsot és az „Éljen Rákosi!” szöveget, s a kimérésben körbe-körbe járva ütemes tappsal kísérve hajtogattam: „Éljen Rákosi! Éljen Rákosi!...”

Meghallva ezt a két pernahajder, fölbiztatott, hogy „Öcsikém, azt mondd, hogy haljon Rákosi!” Engem pedig nem nagyon kellett biztatni, mondókámat azonnal megváltoztattam a kedves vendégek kívánsága szerint. Nem értettem én akkor még semmit a politikából. Csak azt láttam, hogy keresztapám és keresztanyám rettenetesen megrémült. Ugyanis nem volt valami jó káderlapjuk, s még az hiányzott volna nekik, hogy megjelenjen az ÁVH és kérdőre vonja őket, hogy miféle uszítás folyik az üzlethelyiségükben!

Erre azonban nem került sor, mert a bagiak jó emberek, és senki nem jelentette fel keresztzüleimet ezért a „kihágásért”.

Mint ahogyan Kollár Pali bátyámat, a Kollár Kovács fiát sem. Mert ugyebár, amikor kocsmában van az ember, s pláne ha már megivott néhány pohárkával, nem mindig tud lakatot tenni a szájára, s még az is előfordul, hogy nem egészen pontosan tudja, mit beszél. Főleg, hogy mit énekel!

A békekölcsönök jegyzésének időszaka volt ez. Az embereknek olyan kevés pénzüik volt, hogy a nadrágjukból kilátszott a reciprok értékük, mégis elvárták tőlük, hogy békekölcsönt jegyezzenek. Minél nagyobb összegben.

Miután Pali bátyám már ivott pár pohárkával, s cigány is volt, aki a rendelt nótát elhúzza, Pali bátyám rázendített az ismert pünkösdi nótára:

Valahol egy kis faluban, nem nyílnak már a pünkösdi rózsák.
Valahol egy ablak alatt elnémultak a szerelmes nóták.
Valahol egy csendes utcán szomorúan, álmodozva járok,
Ne tudja meg soha senki, hogy még mindig valakire várok.

Valamikor boldog voltam, ha pünkösdi rózsát láttam nyílni.
Valamikor örömkönnyet szoktam én a rózsák között sírni.
Valamikor nem gondoltam, hogy én egykor így maradok árván,
Hogy énnékem soha virág nem nyílik már a pünkösdi rózsán.

Amikor a refrén visszakanyarodott, Pali bátyánk – nyilván a békekölcsönjegyzésre gondolva – ekképpen fejezte be a dalt:

Valamikor nem gondoltam, hogy én egyszer meztelenül járok,
Az öt éves terv végére inget-gatyát, mindent felajánlok.

A bagi emberek dicséretére legyen mondva: Pali bátyánkat senki nem vette elő izgatásért, senki nem rohant bejelenteni, hogy mik hangzanak el a kocsmában. Pedig akkor már függetlenített párttitkár is volt a faluban.

Ilyen történetre pedig csak olyan emlékezhet, aki már kiskorában is kocsmatöltelék volt!
2013. január 28.